

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranger, 5

LA DIMISSIÓ DEL ALCALDE

— Senyor Monegal, la vara!
— Es allà, á la Casa Gran:

si ningú se l' ha emportada,
encare la trobarán.

CRÓNICA

Si aquestes cròniques han de ser trossos de vida ¿cóm no dedicar la present a un succés, en el qual m'hi ha tocat de tenir una part tan directa y considerable?

Voldria que tots els meus lectors s'haguessin trobat ab mí, diumenje a la tarde al bosch de ca'n Parellada, terme de Sant Pere de Tarrassa. Cubreixen els pins un puig arrodonit; corren al peu del bosch las ayguas frescas dels reguerons de una mina; verdejan els camps; la aixuta riera de las Arenas se desplega com una cinta plata vorejada dels topacs de una vegetació frondosa, y de la terra s'alsa un encens perfumat de rehina y farigola, com un tribut enviat a un sol de primavera que irradia en el firmament blan, assetinat, seré. Siti millor pera la celebració de una festa de fraternitat no podia pas triarse. Las excitadas passións de la política s'amanseixen en aquell redós espléndit de la Naturallesa engalanada.

La multitud congregada allí no baixava de vuit mil personas. Pintoresca munió d' homes y donas de todas las edats; treballadors de fábrica ab la brusa blava, treballadors de la terra ab sos jechs de vellut; menestrals, senyors... todas las classes sociales hi tenían la seva representació. Li tenían també tots els pobles del districte. Era hermosísima l'arribada de las comitivas precedidas de sas banderas y dels estandarts de las societats corals. Al comparéixer els de Rubí, els de Castellbisbal, els de la Creu Alta, eran saludats ab aplausos estrepitosos.

L'alegría y l'expansió fraternal no alteradas pel més mínim incident desagradable foren las notas del aplech y de la brenada, que feren tots els presents en rodonas, asseguts sobre de l'herba. L'home més recelós s'hauria entusiasmá davant de aquest espectacle, y hauria dit: — Un poble tan pacífich, tan morigerat, tan conscient, es digne de la República.

Res més que aixó s'ha volgut demostrar en las últimas eleccións de aquell districte... Pero aixó li sembla un crim al caciquisme, que quant més educat se mostra'l poble, més sent esclavissárseli'l terreno en que s'aguantava, y quant més el terreno se li esclavissa, més frenétich se posa y més pert el mon de vista.

De aquí ls seus esforços per exasperar al honrat poble tarrasench; de aquí l'horrenda tragedia del diumenje.

Perque aquell idili popular havia de acabar de una manera trágica.

La multitud s'empenyá en acompanyarme a l'estació ahont havia de pendre l'últim tren de Barcelona. Si ab aixó feyan mal, si ab aixó contravenían alguna disposició per mí ignorada, temps hi havia de advertirho al entrar en la ciutat. Allá's trobava'l jefe de municipals y res va dir. Las sevas ordres, justas ó injustas, s'haurían cumplert puntualment si las hagués donadas. Tothom s'hauria satisfet ab deixar patentisat que las expansions que se li permeten a D. Alfonso Sala quan vá a Rubí y Olesa, pagantse ls coros y la música, no se li consentissin a n' en Roca y Roca en la seva ciutat natal, quan els coros de franch y per carinyo y ls seus amichs polítichs per adhesió se proposan acompanyarlo. N'hi hauria hagut prou ab registrar aquest nou dato de las injusticias y miserias imperants en aquell districte.

Pero no s'hi posá cap reparo y la comitiva em-

prengué la marxa tranquila, ordenada, silenciosa. Tot Tarrassa la veje ab marcada simpatía desfilant pel llarch carrer de Topete; tot Tarrassa veje al jefe de municipals que la seguía, sense fer la observació més mínima. Al arribar al Passeig, tirá aquella pel carrer Mitjá, a fi d'evitar el tenir que passar per davant del quartel de la Guardia civil. Llavors fou quan el jefe de municipals se desviá, emprenent pel carrer de Sant Antoni y de Manso Adey, ahont dit quartel de la Guardia civil radica. ¿Aná a demanar que la benemérita li guardés las espatillas al disposarse a cometre la més indigna, la més odiosa de las brutalitats?

Sens dupte, durant la llarga caminata esperá en vá que's dongués un crit ilegal, al objecte de tenir pretext pera disoldre la comitiva. De crit no se'n doná cap, de cap mena... y era precis, inductiblement, que aquell acte tan hermós, tan admirable, no arribés a terme. A cent passas de l'estació sortí l'home acompanyat del guardia Figueras, haventnos guanyat la ventatja pel carrer de Sant Valentí, qu' uneix el del Nort ab el de Manso Adey, desembocant en aquest davant mateix del quartel. Allá'm dirigí la paraula, invitantme a fer retirar las banderas. Vaig procurar complaure'l.

Després no sé lo que va passar. Un remolí de gent excitada: las mans de un grapat d'amichs que m'agafavan, m'empenyían, y'm portavan casi enlayre carrer amunt, arrancantme d'un perill que jo no veya, y qu'encare que l'hagués vist no l'hauria descartat, en cumpliment de mon ferm desitj d'evitar trastorns: desseguida un raig de tiros de revólver, y al poch rato l'arribada del previngut piquet de la guardia civil, que ja no tingué que cumplir altra missió que la de rodejar un cadáver estannat sobre l'acera del carrer.

Aquell sol que havia iluminat la brenada fraternal, se n'acabava de anar a la posta per no veure tal horror.

Un home mort, un bon ciutadá, un republicá entusiasta, en Lluís Molins, que no havia comés altre delictes que'l de aixoplugarse sota ls plechs de la bandera espanyola, la bandera de la patria, ostentant el lema: *Fraternidad republicana* el més hermós y'l més humá de la inmortal trilogía.

L'endemá vaig anar a casa seva a consolar a la seva desolada familia. Venía tristement impresionat de visitar al ferit Joan Bonastre, un'altra víctima de la brutal agresió. Per cert que no hi havia necessitat de preguntar pel seu domicili: un rastre de sanch sobre l'acera del carrer portava fins a la seva arca. El pobre Bonastre que te una ferida a la cama, va dirme que li inferí un municipal grabat de verola (en Figueras) qu'encare disparava sobre'l cos extés de'n Molins. Se li desviá'l revólver y'l tocá a n'ell.

La casa del pobre Molins, situada en el carrer Major del poble de Sant Pere, era un nin de desolació. Tothom plorava: quatre fills, el més gran una noya de uns quinze anys, y la muller embrassada. Tot d'una s'han quedat sense pare, qu'era un bon treballador de la terra, un bon espurgador de oliveras. La horrenda desgracia els ha vingut a sorpendre en el moment en que un extrany els hi disputa ab empenyo la pobra caseta qu'ells y ls seus antepasats han vingut habitant per espay de més de un sigle, y que tenen per propia.

Pobra gent! Ells poden dir que a casa seva han plogut sanch sobre mullat.

Ni'l consol els ha quedat de tenir el cadáver en la seva companyia avants de conduhirlo alcementiri, ahont hi sigué transportat de nit; ni l'alivi moral

se 'ls ha deixat de veure com un poble en massa se hauria associat al dol que 'ls afligeix, perquè 's va prohibir tota manifestació.

Davant de aquella pobra víctima, bàrbarament inmolada, s' hauria pogut sellar la pau de Tarrassa. Una expansió de sentiment pot ser una vàlvula desvaporadora dels odís humans. Hi ha qui no ha volgut que sigués aixís, preferint que 'ls odís treballin per dintre.

¡Quí sab si algun dia s' haurán de plorar ab noves llàgrimes de sanch, els resultats de tanta imprevisió y tanta ceguera!

P. DEL O.

A LA FRANCISCA

SONET

Si bé no de manera floualesca,
qu' aixó ja es més antich que jugá á brisca,
tas gracias vull cantar, hermosa Cisca,
encar que sigui, aixó, ferte la llesca.

Jo admiro de tas galdas la carn fresca,
ahont, si alguna volta, algú s' arrisca
á estamparhi un petó, lleuger rellicsa
sens que logri d' amor encendre l' esca.

M' agrada també molt ta parla tosca,
y aqueixas dents que ostentas sens cap osca,
y 'ls teus ulls que demostran que no ets llusca...

Mes ¿qué 'n trech de trencarme tant la closca
si sé que sols estás per un que 't busca
que, per cert, es més ruch que la patusca?

Ego Sum

L' ARCALDE IDEAL

Havent dimitit l' arcalde, que ab més bon zel que fortuna administrava 'ls interessos de la ciutat, el govern emprengué la difícil tasca de buscarli successor.

El cárrech no era en veritat dels que poden tentar á un home. Cent y cent personalitats, dotadas de sólit talent y clara inteligencia, havian en ell fracassat, vensudas las unas pel cansanci, aplastadas las altres pel descrédit que, ab motiu ó sense, havia cubert de sombras la seva gestió.

EL MES DE LAS VERDURAS

—Dulssíssima Vírgen, del sielo dalíssia,
la col que t' ofresco rassibe prupissia!...

Neguitós y desorientat, el govern anava trucant á totas las portas que al davant li venían.

—¿Vol ser arcalde vosté?

—No, senyor.

Caminava quatre passos.

—Y vosté ¿vol serne?

—¡Deu me 'n reguard!

Tirava una mica més enllá.

—¿Y vosté?

—Tampoch.

El conflicte era gravíssim. ¿Acabaria el govern per veure's obligat á anunciar la vacant á la *Gaceta*, com si 's tractés d' una plassa de mestre rural, dotada ab l' haver anual de doscentas pessetas y pico?

—¿No hi ha ningú—tornava á preguntar—que vulgui ser arcalde primer?

—¡Ningú!—responíau els que 's consideravan ab talla per ocupar el càrrech.—Porta massa mials de cap, massa amohinos, massa compromisos...—

Un día, per fi, va sortir el merlot blanc que 'l poder central venía buscant ab tanta constancia.

—Jo—digné un ciudadá—m' ofereixo per' empuñar la vara.

—¿Qui es vosté?

—Soch el senyor Fénix.

—¿Ja está imposat de las numerosas y diversas obligacions que sobre vosté pesarán?

—De cap á peus.—

Y seguit, seguit, ab la serena rapidés del qui ha après una llissó, el senyor Fénix exposá el seu plan de campanya; plan que al Govern, encantat, aprobá sense posarhi cap reparo.

—Quedém en que vosté...

—Administraré 'ls interessos de la ciutat, despertant el seu entussiasme y captantme induptablement la seva gratitut.

—Donchs... queda nombrat arcalde el senyor Fénix. Aquí té la vara.—

L' home l' empunyá y comensá sobre la marxa á cumplir els seus compromisos.

¡Quína manera de despatxar els assumptos, de salvar las dificultats, de resoldre 'ls més espinosos y intrincats problems!.

Era un ser verdaderament extraordinari.

Insensible á la fatiga, 's llevava á las quatre de la matinada y no se 'n anava á dormir fins á las tres de la nit.

Com Deu, era per tot. En una mateixa hóra se 'l veyá al felat de Collblanch, á la línea del Besós y á la casilla de can Túnis.

Simultáneament presidía las sessions del Ajuntament, las de las comissions, las de la Junta de Cementiris y las de la Delegació de Bellas Arts.

Anava y venía de Madrit telegráficamente, arre-

MADUIXAYRES

—Vejin si han vist may res tan bonich. ¿Veritat que talment semblan fetas ab motllo y pintadas al oli?

—¡Baixeu, que 's donan per qualsevol preu y 's venen á plassos, com las máquinas de cusir!

PÍTIMA DIARIA

— Pero, desventurat ¿ara t' has avesat á beure cada día?
— Noya, s' ha de seguir lo que diu el ditxo: «Pel Maig cada día un raig.»

PEL MES DE MARIA

— ¡Qué papeles le hacen representar á uno esos dichos rechidores!

glant en un día assumptos que durant anys y anys havían estat allí entretinguts.

Assistía á todas las inauguraciones, colocava todas las primeras pedras y prenía posesión de todas las obras que s' acababan de realizar.

¡Ab quín brillo estudiava y resolvía todas las cuestiones que 's presentavan!

— Senyor Fénix — li deyan: — convindría que la ciutat adquirís tal ó qual manantial d' aygua.

Y la ciutat l' adquiría.

— Convendría, senyor Fénix, que la ciutat no adquirís tal ó qual manantial.

Y la ciutat no l' adquiría.

— Es necessari que 'l deute municipal s' unifiqui y 's converteixi en aquesta ó aquella forma.

Y 's convertía y s' unificava.

— De cap manera ha de consentir que 'l deute municipal ara per ara 's toqui.

Y 'l deute municipal no 's tocava.

Sabía nadar y guardar la roba, repicar y anar á la professó, satisfacer als negres y deixar contentísimos al blancs.

Las forsas més antagónicas quedavan davant d' ell calmadas y unidas; els elements més apocats se reconciliavan en la seva presencia; l' oli 's barrejava ab l' aygua; las ratas anavan de brasset ab els gats.

¿Era convenient als interessos de la ciutat que las tarifas de consums fossin disminuïdas? La rebaixa no 's feya esperar.

¿A pesar d' aixó, era precis que la recaudació aumentés? La recaudació aumentava.

¿El públich se queixava de la carn detestable que dels mataderos sortía? S' obligava als agabelladors á presentar carn superior.

¿Els perjudicats se rebelavan contra la fiscalización qu' en las carns s' exercia?

S' autorisava als agabelladors per entregar al mercat qualsevol classe de carn, per dolenta que fos...

Mercé á aquest tacte, á aquesta habilitat jamay vista, á aquestas facultats sobrenaturals, el senyor Fénix lográ fer la felicitat de la població y s' aguantá en l' arcaldía davant una barbaritat de temps.

Lo menos lo menos... quatre ó sis mesos.

A. MARCH

ELS JOCHS FLORALS D' ENGUANY

El saló es ple de gent; entorn del trono, de la trona y dels archs; es dir, per tot, no s' hi veu més que brancas, flors y fullas que mustigantse van, poquet á poch.

No hi ha en tot el saló ni una bandera, que aixís ho va manar qui manar pot; sols se veu, escampats per la barana, pendóns ab borlas, pero al fi pendóns.

El saló es ple de gent; de gent que fuman com si 'ls manqués el temps ó fossin folls, sense tenir en compte que las ninas, que donan á aquest quadro gay color, ne sortirán fumadas... ó fumadas, segóns pensin ó no com penso jo.

Assentats en cadiras anti-estéticas, plenas de prosa y sens mancarhi pols, els assistents nombrosos (es de gorra) com qui espera sortir la professó esperan impacients que 'l Consistori, ó lo que sigui, ocupi lo seu lloch, lo que al fi succeeix després de l' hora que ben clar marcan els programas nous.

Y donaume socors, Verge Santíssima, y las Santas que avuy verges no sou, que per contar lo que allí dintre passa y véure del que passa un xich de tot, se necessita un carro de paciencia, molt bona voluntat, y estirá 'l coll y aixecarse lo menos mil vegadas per 'veure... res: un capellá ó un noy.

***

Un llegeix un discurs, que sols sér sempre un bon remey per despertar la son, ahont se 'ns parla de Deu, de la nostra ánima y altrás cosas que á mí 'm fan riure molt: de Santa Eularia, dels creuhats y 'ls comtes, que ni eran progressius ni productors, y 'ns diuhen que la historia de la Patria de la ordre Mercenaria, d' uns frarots, es avuy, per los mérits que abans feren, la veritable continuació.

Y nombran una *reyna*, que no es reyna, com no ho siga, per guaps, d' algún cor, que ab magestat teatral, ó de comedia, del groch trono s' assenta en el tou lloch y que passa la tarde allí aburrida al veure qu' está lluny del seu xicot.

... Y van venint els neulas: poetas joves de cabells llarchs (economia, noys!)

LA FESTA DEL ARBRE

L' arbre es qui se 'n dú la fama,
pero si l' arbre fos franch,
prou diria que la festa
tota 's fa... pel Frare Blanch.

que 'ns enjegan sas odas y baladas
com un pastor als béns els tira rochs.
... Y venen capelláns parlant de Cristo,
de caritat, fraternitat y amor,
mentres ells del Estat cobran els quartos
y 'l pobre mor' desamparat de tots.
Y després, «s' ha acabat» una veu crida:
«la festa sobra», llavors crido jo;
y 'l saló 's va buydant, tan sols quedant hi
aquell vert tant simpátich... y 'ls pendóns.

FREDERICH GIRONELLA

UNA INTERVIEW AB EN «RAVACHOL» DEL PARCH

Pensament de G. Podrecca

Haventse sollicitat ma humil col·laboració a la revista anglesa *The Blue Carobs* (Las garrofas blavas), interessant publicació dedicada exclusivament a relatar fets extraordinaris, descobriments maravillosos en ciències exactes y problemàtiques, naturals y legítimas, va acudir-se'm tot seguit escriure algo sobre la vida, historia y cultura dels

micos. Ab un parell de senmanas d' anar al Parch cada dematí, y després d' un pacient estudi de la fonètica empleada pels quadrumans, en quina pràctica m' hi feya ajudar pel guarda passeyos qu' estava allí de punt, vaig arribar a comprendre 'l difícil·lssim llenguatge d' aquelles bestiolas... Un dia, sentintme ja ab prou facultats pera sostenirhi una conversa tirada, m' omplo la butxaca d' avellanas y 'm dirigeixo tot determinat a la secció dels micos.

—Deu la guard... ¿Me sabria donar rahó del senyor Ravachol?—pregunto a una mona... molt mona, que s' encara ab mí al veurem arribar.

—Aquí mateix... Dugas gabias mes avall—me respón, ensenyantme las dents ab coqueteria.

—Gracias, prenda; ets una bona xicoteta. Té, aquí 'n tens una de torrada.

Me 'n despedeixo ab una curta reverencia, y, als tres ó quatre metres a la dreta 'm trobo ab un senyor mico (quina mico!... Devia fer días que s' deixava 'l ral; duya una barba ja canosa y retallada, com els nostres mariners vells, y el poch cabell qu' en el cap li quedava era tot esbullat y lluent, com si s' hi hagués acabat de passar la pomada. S' estava assegut en un recó de la gabia, a primer terme, tot amohinat. Brandava 'l cap ab moviments ràpits, pero ab els ulls mitj' alucats: de tant en tant se gratava la panxa ab las dugas mans. Per fi, després d' allargarli una avellana, ab lo qual vaig conseguir que 'l mico 's desensopís una mica, li pregunto ab molts bons modos:

—Dispensi ¿Vosté es el popular Ravachol?

—El mateix. ¿Qué se li ofería?

—Home, 'l venia a interviewar.

—Ja veurá... Si no es res que fassi mal, ja m' ho pot fer quan vulgui. Pero, de primer, diguin qui es vosté, si 's pot saber...

—No tingui cuidado. Soch un periodista, un reporter inofensiu, a qui 'ls debers de l' ofici obligan avuy a molestarlo pera que pugui ilustrarme respecte a la constitució, historia,

vida y miracles de la seva gran familia.

—Ah, ¿vol noticias de la familia? Per ara bons, gracias...

Pel seu modo de mirarme en aquell instant y la ganyota trágica que hi acompanyava, vaig comprendre que 'l giro de la conversa no 'l satisfeya gaire.

—Es que vosté no hi está bé, potser, ab la familia?—vaig fer jo—¿ó es que ho tenen privat aixó de donar explicacions?

—No, senyor, no. Es que quan me parlan dels parents me ve a la memoria un germá que vaig tenir...

—Ah, ja entench... Se 'l devia estimar molt, y se li va morir?...

—Ca, no senyor: van matarlo. Es una extranya aventura. La meva mare va tenirne molts de fills, pero cap com l' exemplar extraordinari de que li parlo. El meu germá era un monstre, un fenómeno de la rassa.

—¿Qué 'm diu ara? ¡Quina desgracia! Veyam expliquis... ¿Com va ser?

—Aquell fill de la meva mare, trastorn del pare y de tota la parentela, no era pelut com nosaltres. No tenia mes pel que l que, a copia d' anys, li creixia al voltant de la cara y en algun altre puesto amagat. S' aguantava dret ab las potes de darrera, y las del davant las tenia inservibles pera caminar; l' hi faltava, ademés, la qua, de modo que s' havia d' espantar las moscas ab las mans.

L' APLECH DE L' INFANCIA

Els alumnes de las escoles públiques de Barcelona, reunits el diumenje passat á l' esplanada del *Frare Blanch*, ab motiu de la «Festa del Arbre.»

De mena nyícris, tenia un organisme tan débil que, á pesar de ser ja tot un tros de mico, qualsevol de nosaltres l' hauria girat de revés ab una petita batzegada.

—Si que, *amigo*, era ben desgraciat.

—Oh, pero no era aixó lo que més ens preocupava. El mal estava en que intel·lectualment y moralment s' havia criat diferent de tots els altres germans. Era dolent, civilisat y renegava de la nostra societat salvatge. Tot ho feya á la seva manera y tenia unas manias estranyas, per exemple: s' cobria certas parts del cos ab fulles de pámpol, arreglant-selas de manera que cap mico, en el desitj de procrear, pogués distingir si era mascle ó femella.

En *Ravachol* deya aixó indignat, passejant-se amunt y avall de la gavia, ab una mitja rialla de desdeny.

—Un altre capritxo més original tenia encare 'l meu germá: cada vegada que havia de satisfer una apremiant necessitat, anava á amagarse darrera 'ls arbres, com si anés á espíar una malifeta... Y aixó que de menjar entre nosaltres no s' en donava pas de menos. A *la cuenta*, la vergonya no la sentia fins després de feta la digestió. De bon matí, la seva primera feyna era adornarse ab plomas d' aucells morts, posant-se penjolls ridícols al nas, als dits y á las orellas, mentres s' enmirallava en l' aygua quieta dels estanys.

—Realment una mania extranya.—vaig fer jo,—pero no n' hi havia pera matarlo, ey, me sembla...

El mico va mirarme empípat, y després d' ensenyar-me las genivas y gratarse altre cop la panxa ab gran desfici, replicá:

—Es que, ademés de tot aixó, aquest germá desnaturalisat era ambició y egoista com ningú. 'Ns volia governar á tots, y, en nom d' una lley, fabricada al seu gust, s' armava d' un bastó, que deixava caure á las nostras costellas, quan li devoravam las fruytas ó la cassa que ell considerava de sa exclusiva pertenencia. Mentres tant, per xó, anava acaparant cocos y altrás viandas en uns dipòsits que s' havia fet construir á las socas dels arbres més corpulents. Y lo més meravellós era que, no poguentho consumir tot ell, s' estimava més deixarho podrir que donarho als seus semblants.

La fesomia de 'n *Ravachol* s' anava posant *grave*; arrugava 'l front ab posats tétrichs y serrava las dents ab impaciencia.

—Pero... ne tenia de pitjors, encare, aquell germá, indigne de tal nom. Figuris que feya treballar als més débils de la comunitat, els quals, aterrats per las amenassas, li cullían fatigosament las millors fruytas, mentres ell s' estava rapapat de panxa al sol... Y lo més gran, lo més dolorós, lo que causá la *catástrofe* va ser un dia que, en el lloch més agradable de la selva, y que 'ns servia d' esbarjo á tots va acudir-seli posarhi un tancat fet de tronchs d' arbre y de pedras, colocanthi en la part mes alta un lleterero que deya: «*Queda prohibido el paso.*» L' infelís s' havia instalat alló al mitj, ahont varen trobarlo ajegut ab indolencia, y amenassant ab un fart de llenya á tot aquell que s' atrevis á atentar á lo que ell ne deya la «seva *p' opietat.*» A tal acte de brutalitat els companys no s' van poder aguantar més. Y el meu germá va morir d' una pallissa, propinada per la comunitat, en nom de l' amor y de la solidaritat dels micos.

Aquí 'l pobre *Ravachol*, avuy víctima de un descendent d' aquell germá descostat, acabá la seva relació.

Pera despedirme'n anava á allargarli la má, pero, al veure tant excitat vaig cambiar d' opinió. Li aboco á la gavia 'l resto de las avellanás que 'm quedava y corro á la *Vaqueria*, ahont, després de demanar un xocolate y *recado d' escriure* 'm poso á engiponar l' article pera la revista *The Blue Carobs (Las garrafas blavas.)*

MARIUS

LLIBRES

TRADICIONES ARGENTINAS por el DOCTOR P. OBLIGADO.—La casa de Montaner y Simón ha obsequiat als subscriptors de la *Ilustració artística* ab aquest llibre per molts conceptes interessant. Conté una serie de narra-

cións y llegendas relatives al país del Plata, en diverses èpocas de la seva historia, desde la fundació de Buenos Ayres fins á mitjans del passat sigle.

L'obra en son conjunt recorda las *Tradiciones peruanas* del insigne Palma. Pertany al mateix género. Un género literari que 's cultiva espigolant en el camp de l' historia y en els jardins de la tradició.

El Doctor P. Obligado se revela escriptor pulcre y molt cuidadós de la puresa d' estil, qualitats que no merman poch ni molt el vigor ni la vivesa de la frase.

ALTRES LLIBRES REBUTS:

La *Biblioteca popular de L' Avenç*, acaba de donar á l' estampa dos nous volums. Un d' ells es un aplech de *Historietes galizianes* de *Sacher Masoch*, havent-n'hi algunes de molt aixeridas. La traducció es deguda al senyor Casas y Carbó.

L' altre conté el poema de Frederich Mistral *Nerto*. Y 'l millor elogi que d' ell se pot fer es que la traducció es deguda á Mossén Jacinto Verdaguer.

També acaba de publicar dos novas produccions la colecció *Teatro antiguo y moderno* que vé donantse á la estampa á Barcelona. Comprén el primer el drama de *Strindberg: La señorita Julia*, traduht pel Sr. Palencia y Tubau, y 'l segon l' obra immortal de Shakespeare *Hamlet*, traduhtida per L. Fernández de Moratín.

Realidad, *Ilusión y Castigo*, drama social, dedicado á los obreros intelectuales y manuales, por *Francisco Pozas García*.

RATA SABIA

LICEO

¿Donchs qué 's pensavan? ¿Que perque 'ns havfan fet dalir tant ab l' estreno sorollós de l' *Adriana Lecouvreur*, havía de ser aquesta obra una ópera valenta, grossa, digna de que las repetidas indisposicions de una Pandolfini abusessin de la paciència del públich? No, senyors. El mestre Cilea, á qui la premsa italiana haurá fet mes mal que bé ab sas generosas críticas, ens presenta una *Adriana* débil, migrada, que ab prou feynas pot sostenirse ab las reminiscencias de procediments de 'n Puccini y de 'n Mascagni que li fan de crossas.

Prou se li veu desseguida al compositor que, á pesar de seguir las petjadas del autor de *La Boheme*, no l' iguala may en expontaneitat ni en inspiració al escriure sa escanyolida partitura. Tan sols al últim acte fa aplandirse, en una escena interessant en la que 'l senyor Cilea s' ha sapigut sustreure á influencias perillosas, presentantse un moment ab la sinceritat dels mestres que no necessitan quart y ajuda. A aixó es degut principalment l' haverse salvat l' obra de la mala mar que regná durant la primera meytat de la representació.

Els artistes varen fer els possibles pera aguantar el timó, distingintshi en primer lloch el tenor Zeni que cantá ab *cuore* la seva part de *Maurici*, y las senyoras Pandolfini y Borinetto, que demostraren conéixer á fons els seus respectius papers y feren gala de sa veu apreciable.

ROMEA

El *pati blau*, dos actes de 'n Russinyol. Vels'hi aquí un' obra que no excitará las passions de ningú, ni dels que 's van veure retratats en els *Jochs Florals de Canprosa*, ni dels que davant de l' *Héro*e varen caragolarse 'l bigoti ab ademán provocatiu.

El *pati blau* es un full d' album d' artista. L' havíam llegit en forma de narració en las páginas de un dels llibres del autor, y 'ns resultá fundament conmovedor y sugestiu.

Sobre l' escena aquest efecte 's debilita algun tant. ¿Quí 'n té la culpa? ¿L' autor obligat á esllanguir pera alllargar un assumpte de poca consistència y que no admet un gran desarrollo escénich ó 'ls cómichs que al in-

terpretar l' obra, imprimintli ayres de realitat no poden superar l' evocació que desperta la lectura del quadro, tan vigorós y tan sentit? Vágintho á saber.

Aquesta comparansa no vol dir per aixó que l' idili ó parlant mes propiament el drama, no tingui un gran valor. Li donan sos diálechs ben trassats, sas notas poéticas ben sentidas y alguns efectes plástichs verament encisadors.

Pero com la situació es casi sempre la mateixa, no arriba á interessar del tot. La especie de agonía de aquella tísica enamorada 's fa llarguíssima y en certa manera penosa per l' espectador.

L' obra, ab tot, alcansá una acullida favorable que ja la voldrían per ells molts dels autors qu' estrenan. El Sr. Russinyol sigué cridat á las taulas ab alguna insistència, no haventshi pogut presentar per trobarse ausent de Barcelona.

La decoració del pati blau deguda al Sr. Vilumara es molt hermosa. Ab las figuras que l' animan durant algunes escenas, especialment quan s' hi belluga tot l' aixám de noyas aixeridas, sembla talment un quadro viu dels que 'n Russinyol mateix acostuma á fixar sobre la tela, quan deixa la ploma pel pinzell.

CATALUNYA—ELDORADO

Dilluns, á benefici de la tiple Pilar Martí va donarse una atractiva funció en la que hi figuravan l' estreno d' un' obra de Arniches, *El Terrible Pérez*. El llibre, atapahit de acudits, alguns d' ells d' un *verde persiana* molt pujat va agradar á la concurrencia que aplaudí de valent á la beneficiada al cantar ab molta sal uns *couplets* graciosíssims que adornan l' obra.

La música no está cridada á passar cap frontera ni á guanyar la immortalitat del seu autor.

NOVEDATS

La disease Violet Wagner es una bona adquisició pera l' empresa de *Varietés*. Es una xicota elegant, graciosa y molt esbelta que canta ab intenció y que lluheix ab admirable coquetería, el cabell roig característich de la seva rassa. Els espectadors se la menjan cada nit ab els ulls, y molts d' ells encare 's quedan ab gana.

Ha debutat també 'l famós Jack Bill, el primer tirador del mon. El treball del que 's titula *champion canadien* es sensacional á tot serho, ja que á més de presentar difícilíssims exercicis de tiro al blanco sobre cossos humans, n' executa d' altres disparantse sobre éll mateix. El tirador Jack Bill es digne de ser vist pels que no pateixen d' afectió cardíaca, donchs aquests, al contemplar sas atrevidas temeritats haurían d' estar sempre ab l' ay al cor.

També debutaren dimars passat el dúo Reítche, ciclistas cómichs, y el Leoping-The-Loop, números que no havém vist encare per alló de que... no se tomé *Zamora en una hora*.

TÍVOLI

La nova companyia de sarsuela gran ha comensat ab bon peu. Ja en la funció inaugural, els elements que la componen demostraren sas excelents facultats, en especial las senyoras Silvestre y Chaffer y els senyors Figuerola, Navarro y Gamero. La interpretació donada á *La Tempestad* fou excelent, y el públich bastant número acullí molt bé als artistes, no escassejantlos hi els aplausos.

Després d' un parell d' obras més de las que forman el vast repertori de la temporada, va estrenarse el passat dilluns la opereta *Hidalguía Rústica*, arreglo al espanyol de *Cavalleria Rusticana* del popular Mascagni. El desempenyo fou acabat, y els senyor Figuerola y la Srta. Homs molt aplaudits.

El mestre Enrich Morera dirigí la orquesta ab mans de plata.

GRANVÍA

Benefici de Julia Gómez.

La simpática y apetitosa tiple alcansá la mar d' ovacions en totas las obras en que prengué part, particularment després de *Las Pulgas*. En obsequi á ella y per donar, naturalment, gust á la concurrencia, la senyoreta Belén l' acompañá en uns tangos, especie de dansas psiqui-sensuales, que produhiren un va-y-tot de delirants entusiasmements.

Y aixís ha acabat la emocionant temporada de género

CADA COSA A SON TEMPS

Cullint maduixas.

xich, pera donar pas á la campanya que ha comensat ab bona estrella la companyia italiana de *Gemma Farina*, de la que per haver debutat ab *Zasá* obra ja molt coneguda de nostre públich, esperém parlarne ab més solta en el número pròxim.

ONOFRI

Els celebrats mímichs germans Onofri inauguraren la senmana passada el teatro que porta el seu nom. Aquest colisseu, establert al carrer del Marqués del Duero, resulta indubtablement el més espayós de Barcelona y el més adequat al género. Es senzill y elegant, de condicions inmillorables, y está cridat á ser un dels mes correputs.

El día de inauguració hi hagué un plé á vessar. Las simpatías ab que contan els aplaudits Onofri, actors y autors tot d'una pessa, van demostrarse palpablement aquella nit en els interminables picaments de mans que 'ls dispensá 'l públich durant la representació de *Inocente*, títol del nou drama mímich.

MODERNO

Dijous passat s'inaugurá á Gracia aquest teatro. El local es decorat ab bon gust y elegancia, resultant capás pera contenir cómodament un públich numerós.

El debut de una companyia que no passa de regular s'efectuá ab la popular sarsuela *La Tempestad*, obra que 'ls aficionats escoltan sempre ab *amore*, y aixó fá que s'perdonin alguns defectes d'execució.

Las noyas de la barriada molt macas y molt ben enjaezadas.

N. N. N.

LA FESTA DEL ARBRE

—Y donchs ¿qué no van anar els seus fills, senyora Tecla, á la festa que van fer del arbre, l'altre diumenge?

—Ay, no filla, no; fa un any que ja 'ls hi vareig prometre que lo qu' es per mí, may mes hi anirían á tal festa.

—¿Y aixó?

—Dóna; en Fidelet me va venir fet un enza, tot estripat de dalt baix ab el cos tot plé d' *esclerxas* y ab un nyanyo al mitj del ull que encare te la nineta ressentida: fins jo crech que se li ha girat d'esquena.

—Devía caure ¿vritat?

—Que sé jo; el senyor Comella qu' es el seu mestre, 'm va dir que va enganxarse al darrera de un vagó *ful-y-culá* y si no arriban á treure'l l'arrossegan fins á dalt del *Tibudabu*; ¿vol creure que quan me 'l vaig veure aquí casi bé no 'l vaig conèixer?...

—¿Que 'l van partá ab cotxe?

—Ca:

á dintre un cabás plé d'herbas: per' xo vaig dir jo ¡may mes!

—Ben fet; li alabo l' *ideya*.

—Hagués vist per xo l' Enrich y en *Pepe*, al veure 'l diumenge quan els del colégi seu hi anavan, quins plors que feyan!... sí no 'ls arribo á aguantar se tiran per la finestra; sort que son pare 'ls va dir: ¿Voleu ferla aquesta festa?... la farém aquí mateix.

—¿Y la van fer?

—¿Si van ferla?...

miri; va portá al terrat un cubell tot plé de terra; els hi va doná un arbret

que jo no sé d'ahont va treure'l, els hi va fer plantá al mitj... y cops d'aygua á la carrera, mentres ell ab l'acordeón tocava *La Marsellesa*.

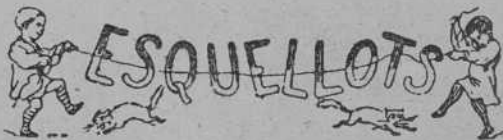
Després els va dá un brenar compost de quatre *galletas*, mitja *tronja*, un got de ví...

y varem arribá al vespre mes bé que 'ls que van anar allá al *Frare blanc*... ó negre.

—¿Y l'arbre, segueix plantat?

—Ja ho crech; y sembla que hi tenen afició; perquè tots tres cada día, aixís que 's llavan lo que fan primé es anar al cubell y allí, s' hi... *regan*.

J. STARAMBA

Ja ho veuen el pobre Sr. Monegal: tant temps malalt y al últim se n'hi anat.

S'entén, com á arcalde, no com á home, que molts anys visca ab salut y alegría, que tot aixó 's mereix, y cent mil cosas més y totas bonas.

Com á arcalde se pot ben dir que se 'n ha anat al calaix.

Sí, senyors; al *calaix* del escriptori del seu despaig.

Jo lo qu' estranyo es que haja durat tant temps. Perque, conforme ferem observar els primers días del seu nombrament, li havían donat á resoldre un problema tan insoluble com la quadratura

EL PIERROT FELÍS

—¡Ja tinch casa propia!

S' HA ACABAT LA BROMA

—Torném, torném á caseta.
Ara hi vist palpablement

que val molt mes tractá ab pacas
que ab certa classe de gent.

del círculo y 'l moviment continuo; el problema de no fer política, sent un alcalde de R. O., es á dir nombrat directament pel govern, qu' es l' entitat més política de la nació.

També diguerem llavoras que á imitació del célebre personatge de Molière qu' estava assombrat de parlar en prosa sense adonarse'n, el Sr. Monegal sense adonarse'n ni volguerho feya política

Lo qual, com en l' obra de Molière, no deixa de ser una situació eminentment còmica.

Pero en fi: la broma s' ha acabat y s' ha acabat bé.

Fent justícia s' ha de reconèixer que 'l Sr. Monegal va donar mostres constantment de una bona voluntat inagotable. Sigué lleal, sense haver tingut la sort de trobar la mateixa llealtat en alguns dels seus cooperadors. Els que més devían apoyarlo, son els primers que li faltaren. Els *perdigots* sobre tot cuydaren á matarlo á cops de bech, per no haverse prestat á secundar els seus designis.

De tots els projectes que acariciá, la major part han quedat dintre de la closca, essent molt fàcil que quan trenquin aqueixa closca resultin covats.

L' única cosa que per ara queda es l' haver introduhit l' ordre y la bona educació en els tranvías y 'ls ómnibus. No tots els alcaldes surten de la Casa gran podentse gaudir de haver fet alguna cosa bona.

Y quí sustituirá al Sr. Monegal?

Váginho á saber.

Aquest día va sortir l' adroguer Sr. Vidal y Ribas, dihent en un comunicar:

—Consti que jo no ho vull ser; qu' encare que 'm nombressin no ho sería.

¿De veras?

Pero home de Deu ¿quí t' empeny que tant rodolas?

Aquesta pregunta la feya un día un tros de formatje de Gruyere encetat á un formatje de bola que rodolava per la pendent del aparador.

Y tothom que passava per allí davant, al veure un cas tant extraordinari esclatava á riure.

Els elements catalanistas que tenen segrestat l' *Ateneo barcelonés*, varen guanyar dilluns la elecció de Junta en la Secció de Ciéncias morals y políticas, qu' es la mateixa que l' any passat havían perdut.

Hi posaren el coll y se sortiren ab la seva.

En combinar eleccions petites, en manipular votants quan el número de aquests es limitat, en armar tota mena de intriguetas s' ha de reconèixer que hi tenen lo que se 'n diu la má trencada. Son invencibles.

Casi tot l' any viuhen dividits, bescantantse, desacreditantse, combatentse, estirantse 'ls cabells. Pero venen unas eleccions y s' uneixen, com la casola y la tapadora. Ja tots son uns.

La veritat es que aquest esperit de mancomunitat no saben observar-lo 'ls seus adversaris. Son inmensament més els ateneístas que volen la neutralisació y l' antiexclusivisme de aquella Associació creada per fins totalment agens á la política, que no 'ls que s' empenyan en monopolisarla pels seus propòsits anti-reglamentaris.

Pero arriba l' hora de posar á proba 'ls seus de-

sitjos, y 'ls uns per poltroneria, el altres per des-cuyt, ó qui sab per quinas causas, faltan á la llista.

Un dels que dilluns era esperat que anés á eme-tre 'l vot y no hi va comparéixer, signé ¿quí dirian?

El Sr. Vallés y Ribot. El divino Vallés: divino ell y divina la seva conducta.

Ara que ja té l'acta que li varen donar els repu-blicans en pugna ab els regionalistas, pot entrete-nirse fent l'ullet als regionalistas en pugna ab els republicans.

Divino, divino, divino!

Al *Héroe* del amich Russinyol no 'l deixan viure tranquil. A penas surt á la rampa de l' es-cena, ja l'obligan á fer mutis. S' está uns quants días reservat esperant l' ocasió de tornarse á presentar, se presenta al ff, y s' ha de tornar á ficar á dintre més que de-pressa.

Aquesta vegada fins sembla que li han fet por ab un sabre... y no per cert ab un sabre de honor, com el del últim acte de l' obra.

Perque lo que li pasa al *Héroe* no son comedias, sino realitats, y realitats ben tristas... Tan tristas com propias del nostre país.

Calderón de la Barca va escriure *El Alcalde de Zalamea*, obra basada ab las atrocitats que comet un militar, reprimidas ab gran enteresa per un trist arcalde de poblet.

Y no hi ha recort de que cap militar de aquell temps es dongués per agraviat, ni molt menos de que sigués prohibida la re-presentació de l' obra.

¡Si á forsa de progressar y de deixar ben sentada y establerta la llibertat artistica, haurém de quedarnos anyorant els temps *heroichs* de Calderón de la Barca!

Si bé no 'ns fou possible assistir á la

inauguració del nou *Hôtel Terminus*, al qual sigue-rem invitats galantment, tenim noticias de qu' es un establiment montat ab molt gust y gran esplen-didés y regit ab verdadera inteligencia.

No pot ser més á propósit pels passajers que ren-deixin viatge en el baixador del carrer de Aragó.

Els amos del hotel, celebraren la festa inaugural expedit alguns bonos de aliments destinats als po-bres, dels quals ne feren arribar alguns á la nostra redacció, havent sigut distribuïts entre personas necessitadas.

Encare que no assistirem al ápat de inauguració, 'ns feu molt bon profit poder socorre als pobres.

¡Qué hi volen fer! Cada hù te 'ls seus gustos!

EL «CLOU» DE LA FESTA

Ara sí que la decadencia de la *gent de bé* va posantse de mani-fest á marxes dobles.

Cantin números y mentin *per-digots*.

Arribaren las eleccions de di-putats, y ¿quants ne van treure 'ls regionalistas de Barcelona? Dos!

Han vingut las de senadors, y ¿quants n' han tret? ¡Cap!

Continuant aquesta marxa, quan votém els concejals, ¿voleu fé 'l favor de dirme quants ne treuren, carcamals?

M'engresca de debó el projecte de allargar el funicular del Tibida-bo ab dos brancas, una de las quals anirà cap á Vallvidrera y l' altra en direcció á la Rabas-sada y Sant Cugat fins á Rubí.

Els carrils son com las personas. Quan un

Portant el *Caball Bernat* al Concurs hípich.

AL CONCURS HÍPICH.

—¡Arri, mala negada! Camina mes depressa, ó sinó arribarás tart als exámens.

se troba dalt de una montanya, es quan li ve més dalit per esplayarse fent grans caminadas.

Celebrém moltíssim que al funicular li hajin probat tant bé 'ls aires frescos del cim de la montanya.

L' eminent Pérez Galdós ha correspost noblement al missatge que li fou dirigit per sos admiradors de Barcelona, demanantli que al venir la companyia de la Guerrero á la nostra ciutat, li permetés estrenar aquí la seva obra inédita: *Mariucha*.

Barcelona té dret á disfrutar de quant en quant la primacia dels estrenos de las primeras espasas de la literatura espanyola, y generalment no se 'n arrepenyeixen.

O sino si la *Mariacho* de 'n Pérez Galdós desitja informes pot dirigir-se á la *Dolores* de 'n Feliu y Co dina.

A la criada del senyor Boladeras, l' arcalde accidental, li varen pispar l' altre dia catorze llonguets, á plena llum y al mitj del carrer.

El fet, naturalment, degué indignar á la sorpresa minyona que arribant á casa devia dir á la senyoreta:

—Es un escándol. Figuris que m' han afanat els llonguets venint del forn, y ni un municipal per auxiliarme en lloch. Ja li dich jo que aquest arcalde 'ns té ben descuidats de vigilancia.

Y la senyora, es clar, devia pensar:—Gracias, noya, per la part que 'm toca.

Durant la senmana darrera va estar exposada al Saló Parés una colecció de quadros originals de nostre volgut amich, el celebrat artista, D. Mäteu Balasch. Estudis de naturalesa catalana la major part, portan tots ells el sagell personalíssim de son autor, destacants'hi en primer lloch unas valentas notas de color, de factura moderna ab las quals ha demostrat el senyor Balasch que quan vol, sab també amanyagar la sensibilitat dels admiradors del impresionisme y altres escolas de moda.

Algunas de las telas de la colecció, entre las quals n' hi figuran una ó dugas de gran tamany, han sigut ja adquiridas per aficionats de bon gust.

Felicitem al jove pintor per sas bonas obras.

A uns venedors del mercat de Sant Antoni, pel fet d' expendre carn de tocino, moltó y gallina en péssimas condicions de conservació, se 'ls ha castigat... ¿may dirían ab qué? Ab un dia de tenir l' establiment tancat, y no deixarlos vendre la carn de gallina, de moltó ni de tocino.

Y ¿qué s' hi guanya ab tot aixó?

Que no deixantlos'hi expendre en aquell dia el moltó, la gallina y el tocino, aquesta carn tindrà vintiquatre horas més y quan arribi al parroquia será doblement passada...

Avuy pera poguer ser consumidor de carn morta s' ha de ser rich y tenir un nas á proba de bomba.

Se casa un pagés, home cautelós, que per por de comprometes, estudia molt las paraulas que ha de pronunciar.

Y quan el capellá li pregunta:—Consent en pendre per esposa á Fulana de Tal?

Ell respón gratantse la galta:

—No dich que no.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA.—*Ni-ca-si*.
- 2.ª ANAGRAMA.—*Runas—Urnas—Suran*.
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Elixir de amor*.
- 4.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Parats*.
- 5.ª CONVERSA.—*Junoy*.
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Pèrduas y ganancias*.

TRENCA-CAPS

XARADAS

I

ALS COMPANYS Y AMICHS F. VIRGILI R.
Y S. CASELLAS G.

Recordaréu que fa temps vareig dirvos de paraula

que us volia dedicar
 en LA ESQUELLA una xarada,
 y ara que del meu magí
 veig qu' alguna cosa raja,
 aprofito l' ocasió
 pera cumplir ma paraula.
 escribint eixas rat-*quint*
 mal fetas y assonantadas.

Pero aixó no importa res,
 puig es sols la meva tasca
 lo donarvos á tots dos
 coratje, amichs meus, coratje
 pera que senmanalment
 continuéu enviant ab ánsia
 molts *tot* als senmanals
 volguts ESQUELLA y Campana,
 sense que may desmayéu
 si aeás carbassa us regalan.

Perque aquestos, bons amichs,
 son *dugas* un' altra classe
 de las que rebre podreu
 dos una *invers-una-quarta*.

Puig com he vist que tots dos
 figureu molts senmanas
 ab els qu' un-*ters-quart-invers*
 trenca caps de totes classes,
 no us espanteu, amichs, no,
 repeteixo altra vegada,
 si acás veyeu que us van dant
 carbassa darrera l' altra.

Penseu qui si *gras* estich,
 es de menjar las carbassas
 que ab justicia m' ha donat
 LA ESQUELLA DE LA TORRATXA,
 ó be sa germana gran
 qu' es *La Campana de Gracia*.
 Puig no falta qui m' ha dit
 qu' *hu* mas primeras *campanyas*,
 ¡fins ministre vareig ser!
 ¿Vritat qu' es cosa ben rara?

Donchs si amichs, *ministre* jo...
 de las carbassas guanyadas
 enviant molts *total*
 á LA ESQUELLA y *La Campana*.

Avant, donchs, y á veure si
 podeu conquistar gran fama

ó guanyá 'l títol honrós
 de *ministres* de carbassas.

A. RIBAS LL.

II

Lletra dona la *primera*,
dos-quarta es un animal:
 s' hi sol vendre á *tres-segona*
 y es un poblet mon *Total*.

LLUIS VERBÒ Y GULLÈS

ANAGRAMA

En un gran y hermós portal
 que hi ha al carrer del *total*
 va plantarhi 'l meu nebot
 un artístich y gros *tot*.

PEP DE LA TIMBALA

TRENCA-CLOSCAS

MANEL RIUS COLONA

Formar lo nom y apellido d' un eminent repúblich.

JOAN BERTRÁN

CONVERSA

- Escolta Pau, torna desseguida que anirém á l' ópera.
- ¿Y quin tenor hi canta avuy?
- Home tu dirás, qué no ho has sentit? Ara mateix te ho acabo de dir.

RICARDO MASSONI

GEOGOLÍFICH

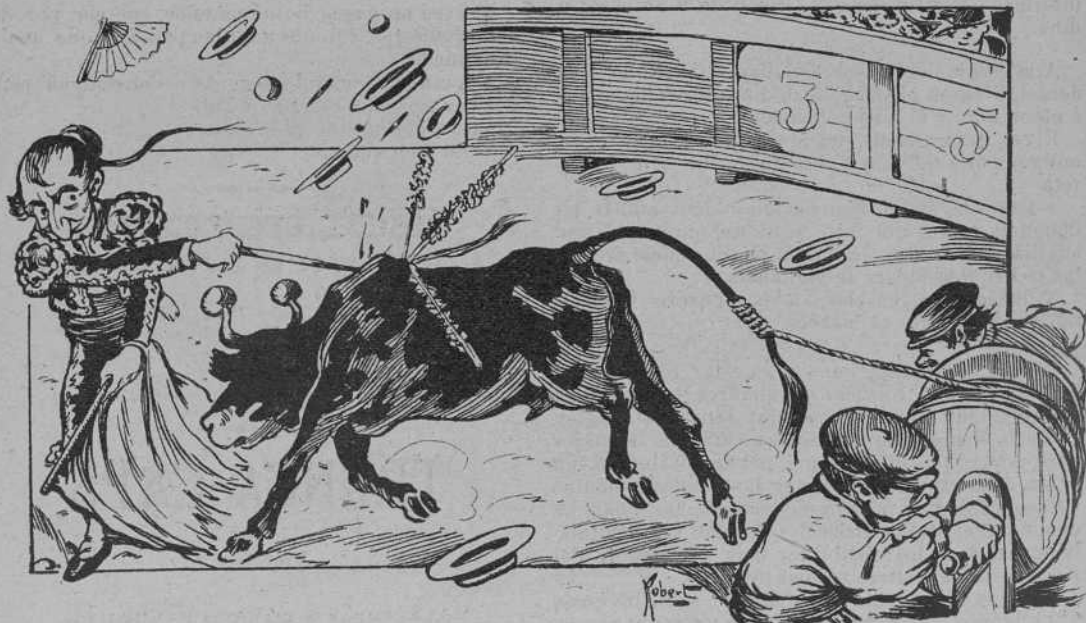
LA
 KKK
 ADELA
 MADRIT

PEP DE LAS TIMBALAS

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

MANERA FÁCIL Y SEGURA DE MATAR TOROS

¿Que 'l bitxo s' acosta massa?
 Noys, cargoléu endetrás.

¿Que convé deixá acostarlo?
 Amolleu dos ó tres pans.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

¡Obra nova! * ¡Ja ha sortit! * ¡Obra nova!

CIENCIAS Y PACIENCIAS

MES DE

100

RECEPTAS

PREU

UNA

PESSETA

PER

F R A N C I S C

SECRETS D' ECONOMIA DOMESTICA

REMEYS FACILS Y BARATOS

EXPERIMENTS DE FISICA RECREATIVA

FÓRMULAS NOVAS D' ART CULINARI

JOCHS Y ENTRETENIMENTS CASULANS

Ab un grapat d' ilustracions explicatives

Un tomo octau, de 144 planas

ADOLFO MARSILLACH

El Maleta Indulgencias

CATALANISTAS EN ADOBO

Un tomo en 8.º, Ptas. 1

Obra nova

LLIBRE DEL DOLOR

PER

JACINTO CAPELLA

Un tomo en octau, Ptas. 3

Novedad

Nuestra América

FOR

CARLOS OCTAVIO BUNGE

Un tomo en 8.º, Ptas. 3

HAMLET y DON QUIJOTE

POR **IVAN TOURGUENEFF**

Tomo 85 de la

COLECCIÓN DIAMANTE

Un tomo en 8.º, Ptas. 0 50

R. Rocamora. **Postas de sol.** . . . . . Ptas. 3

Shakespeare. **Hamlet.** Un tomo . . . . . Ptas. 1

Gustavo le Bon. **Psicología del socialismo.** Ptas. 7

Anuario-Riera

GUÍA PRÁCTICA DEL COMERCIO DE ESPAÑA PARA 1903

Ptas. 18

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l' import en llibransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificar. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

LA TORNADA DE SANT ISIDRO

—¡Tafoy, quíνας invencións! En el meu temps aquestas cosas no s' estilavan. Y lo pitjor es que, per allunyar las pedregadas, diu que va mes bé aixó que no pas els pare-nostres.